

اقتصاد با آرامش تحویل دولت بعد می شود

روز یکشنبه، ۲۹ اردیبهشت ماه با اعلام خبر سانحه برای بالگرد حامل شهید آیت الله رئیسی، رئیس جمهور و همرانان شان، شوکی ناگهانی به بازار دارایی ها وارد شد که ابتدا خود را در نرخ ارز نشان داد. اما طولی نکشید این شوک بعد از گذشت کمتر از ۲۴ ساعت از بازار تخلیه شد. این اتفاق برخلاف روندهای قبلی در واکنش بازار به طوفان الاقصی، حمله ایران به مقر گروهک تروریستی جیش العدل و عملیات وعده صادق بود. کارشناسان اقتصادی در گفت وگو با «فرهیختگان» اظهار داشتند از آنجا که جهش اخیر نرخ ارز ناشی از متغیرهای بنیادی اثرگذار نبود، بدون این پشتیبانی نتوانست بیش از ۲۰ ساعت دوام بیاورد. به گفته آنان، یکی از دلایل ثبات در بازار دارایی ها نرخ ارز، سخنرانی رهبر انقلاب بود؛ ایشان در سخنرانی خود در شب واقعه اعلام داشتند ملت ایران دلواپس نباشند، هیچ اختلالی در کار کشور به وجود نمی آید. همچنین به اعتقاد کارشناسان، شرایط ارزی کشور درحال حاضر در وضعیت بسیار مطلوب تری قرار دارد. علاوه بر این، وضعیت کل های پولی و سیالیت پول نیز- که بیانگر وجود حجم بالای انتظارات تورمی باشد- نشان نمی دهد.

سخنرانی رهبر انقلاب فصل الخطاب بود

مجید شاکری، اقتصاددان در گفت وگو با «فرهیختگان» درخصوص اینکه مجموعه دولت در این شرایط چه اقداماتی باید برای ثبات بخشی به اقتصاد انجام دهند؟ اظهار داشت: «چند نکته از نظر من حائز اهمیت است. مساله اطمینان دهی به این معنا که فرآیندهای سیاسی بدون هیچ تنش و مساله ای طی خواهد شد از جمله این نکات به شمار می رود؛ می توانیم بگوییم این موضوع با فرمایش رهبر معظم انقلاب مبتنی بر اینکه «مردم دلواپس نباشند، اختلالی در کار کشور رخ نمی دهد» در شب حادثه محقق شده است. نرخ ارز نیز پس از حرکت خود به سمت ۶۰ هزار تومان مجدداً به عدد قبلی خود در حوالی ۵۷ هزار تومان بازگشت. به طور کلی به لحاظ ارزی معمولاً ماه های خرداد و تیر بهترین ماه های سال هستند؛ یعنی به لحاظ منابع در وضعیت خوبی قرار داریم و مصارف ما نیز کنترل شده تر است. براساس رویه های سال های قبل حدس می زنم نگرانی از منظر انتظارات تورمی احتمالاً کمتر وجود داشته باشد.

تغییرات غیرعادی در بازارهای دارایی نداریم

شاکری درخصوص رویکرد اقتصادی در دولت آینده نیز افزود: «کمی این احتمال وجود دارد که با توجه به توقف فضای سیاسی، انگیزه برای سرمایه گذاری و... کمتر شود که ممکن است سرعت گردش پول را کاهش دهد و انگیزه را برای اقدام اقتصادی جدید کم کند. به این دلایل از جهت انتظارات تورمی به لحاظ فصلی در وضعیت خوبی قرار داریم. ما با یک فرآیند کاهش نسبی تورم مواجه بودیم، از سوی دیگر نرخ نرخ های بهره بالا مانده است. مهم ترین مساله در طول این فرآیند این است همان طور که رهبری نسبت به فرآیند انتقال سیاسی به مردم اطمینان دادند، فرآیند انتقال سیاسی توام با آرامش و عدم اختلال طی شود. با توجه به مشخص بودن جزئیات انتخابات و همچنین جلسه هیات رئیسه مجلس می توان نگاه جدیدتری به این موضوع داشت.، شاکری تکمیل کرد: «مجموعاً در حال حاضر عوامل بنیادین به نفع تعدیل انتظارات تورمی است. حداقل در حوزه هایی که اصول و تحلیل بنیادین در آنها حاکم است نباید با تغییرات غیرعادی در بازارهای دارایی مواجه باشیم. اگر فرآیند انتقال چهار ساله باشد، یا انتخابات توام با درگیری انجام شود می تواند بر اقتصاد اثر بگذارد، اما حداقل در حال حاضر چنین چیزی پیش بینی نمی شود. فعلاً با توجه به توقف تصمیمات عمده اقتصادی طی ۵۰ روز پیش رو، احتمالاً تغییرات پولی قابل توجهی را شاهد نباشیم؛ چرا که نرخ بهره حقیقی عملاً در حال مثبت شدن است و تبدیل های غیرعادی پول نخواهیم داشت؛ مگر اینکه با یک شوک غیرعادی مواجه شویم که در این لحظه قابل پیش بینی نیست.»

سیاست های قبلی دنبال شود

علی سرزیم، استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی در گفت وگو با «فرهیختگان» اظهار داشت: «به نظر من دولت باید سیاست های قبلی خود را دنبال کند، سیاست جدیدی نیاز نیست. بانک مرکزی باید سیاست کنترل نقدینگی را ادامه دهد. ابتدا با انتشار خبر رئیس جمهور نگرانی هایی درباره ادامه سیاست ها ایجاد شد که خب قانون اساسی تکلیف چنین

شرایطی را تعیین کرده است. الان مساله این است که کاندیداها چه کسانی هستند؟ اگر کاندیداها نامناسب باشند، انتظارات تورمی را تحریک خواهند کرد، اما اگر افراد نسبتاً معقول در انتخابات شرکت کنند جامعه اطمینان بیشتری خواهد داشت و واکنش مناسبی را در بازارها شاهد خواهیم بود.»

انتظارات تورمی مدیریت شده است

حسین درودیبان، اقتصاددان در گفت وگو با «فرهیختگان» مطرح کرد: «انتظارات تورمی در ایران یک عامل بسیار مهم در تعیین نرخ تورم به شمار می رود. اگر میانگین نرخ تورم را در نظر نگیریم، بخش مهمی از نوسانات نرخ تورم به رفتارهای کوتاه مدت یا نوسانات نرخ تورم بازمی گردد. اگر مردم تصور کنند که تورم در حال کاهش است در معاملات شان و در مبادلات شان به گونه ای عمل می کنند که تورم واقعا کاهش پیدا کند و بالعکس. می توان گفت آرامشی که از اردیبهشت ۱۴۰۲ تاکنون در اقتصاد شاهد هستیم به شرایط نسبتاً خوب ما در فروش نفت بازمی گردد. فروش نفت در کشور در بعضی از ماه ها حتی به شرایط فروش نفت در دوران قبل از تحریم بازگشته و شرایط خوب در فروش نفت و چشم انداز نه چندان منفی نسبت به ورودی های ارزی باعث شده است که فعلاً شرایط دارایی ها آرامش داشته باشد و یک توقف تقریباً یک ساله در قیمت دارایی ها تجربه کنیم. جز در یک مقطعی که در انتهای سال قبل و ابتدای امسال به سمت افزایش رفت اما بعداً دوباره اصلاح شد. ما الان قیمت ارز را در اقتصاد به اندازه قیمت سال بعد می بینیم و نرخ ارز در کشور صفر درصد افزایش داشته است، در حالی که ما در همین دوره بیش از ۳۵ درصد تورم داشتیم و این به این معنی است که قیمت واقعی ارز کاهش پیدا کرده است. در یک سال اخیر این نمادی از کاهش انتظارات تورمی عمومی در جامعه است؛ کاری که باید از این به بعد نیز انجام شود. در جامعه در درجه اول باید رفتارهای نرخ ارز را در کنترل داشته باشیم.»

وی افزود: «از آنجایی که نرخ ارز نباید در ذهن عموم مردم یک متغیر خارج از کنترل تصور شود، باید به سمت رفتار نرخ ارز متناسب با تورم حرکت کنیم. البته این به معنی ثابت نگه داشتن قیمت ارز نیست؛ ثابت ماندن قیمت ارز امکان پذیر و کار درستی نیست. از آنجایی که ما در سال های گذشته جهش ارزی شدیدی تجربه کردیم، می توانیم بگوییم که قیمت ارز در کشور ما نسبتاً بالا است، ولی همچنان باید به این مساله توجه داشت که قیمت ارز در بلند مدت رانی شود و نمی توان ثابت نگه داشت. پس رفتار با ثبات، تدریجی، آرام و پیش بینی پذیر قیمت ارز در عین عدم تثبیت قیمت را می توان در دستور کار قرار داد. در نهایت مهم ترین فاکتور در انتظارات تورمی در ایران را می توان انتخابات آمریکا دانست.»

انتظار رفتار عجیب نداریم

مرتضی افقه، اقتصاددان و استاد دانشگاه در این باره به «فرهیختگان» گفت: «این تحول به واسطه اینکه یک تحول داخلی به شمار می رود و منشأ بیرونی ندارد، حساسیت را نیست. به نظر من از آنجایی که دولت تغییر نکرده و افراد همان افراد سابق هستند، سیاست ها ادامه خواهد یافت. بعدی می دانم تغییرات جدی تا زمان برگزاری انتخابات ریاست جمهوری اعمال شود. اگر تغییراتی ایجاد شود، احتمالاً دلایل آن به عوامل خارجی از جمله برجام، تنش منطقه ای و... بازمی گردد. روز اول طبق انتظار کمی اضطراب در بازار حاکم شد، اما چون شرایط عادی اعلام شد عملیات چندانی بر بازار نگذاشت. از زمان برقراری تحریم ها متغیر ارز و باقی شاخص های اقتصادی عمدتاً تحت تاثیر تحولات خارجی و هر خبر مثبت یا منفی در رابطه با تحریم ها هستند. رویکرد کلان سیاست خارجی عمدتاً فراتر از تصمیم وزارت امور خارجه است و مقامات بالاتر تعیین کننده سیاست های کلان کشور هستند؛ اگر مذاکراتی در حال انجام باشد فکر نمی کنم تغییری در آن ایجاد شود. احتمالاً هم نماینده های سابق، روند را ادامه خواهند داد.»

پالس مثبت از خارج

وحید شفاقی شهری، اقتصاددان در گفت وگو با «فرهیختگان» تصریح کرد: «بررسی ها روی در بازار طلا و دلار که واکنش های سریع تری نسبت به سایر بازارهای دارایی ها دارند نشان می دهد بازارها واکنش خاصی به خبر درگذشت رئیس جمهور نشان ندادند؛ واکنش بازارها فقط به افزایش حدود سه هزار تومانی روز پیش از حادثه محدود بود، امروز اما قیمت ها مجدداً به عدد قبلی بازگشت و بین ۵۶ تا ۵۷ هزار تومان در نوسان بود. در مجموع واکنش شدیدی را در بازارهای طلا و دلار نسبت به خبر این حادثه شاهد نبودیم و شوک یا نااطمینانی وارد بازار نشد. یکی از دلایل این امر می تواند این باشد که بازار بیشتر از تحولات داخل اقتصاد، از تحولات بین المللی تاثیر می پذیرد؛ برای مثال حمله موشکی ایران به اسرائیل باعث شد بازار واکنش مثبت نشان بدهد و قیمت دلار حتی تا بالای ۷۰ هزار تومان هم افزایش یافت. باید به این نکته توجه داشت که این التهابات موقتی و گذرا هستند و همان طور که دیدیم سریع هم فروکش می کنند. تشدید یا کاهش تحریم های نفتی یا بحث پیروزی جمهوریخواه ها یا دموکرات ها در انتخابات آمریکا می تواند تاثیر بیشتری بر روند بازارها بر جای بگذارد. از جمله دلایل این امر می تواند این مهم باشد که بازار انتظار تغییرات بزرگی در حوزه سیاست را ندارد.»

شفاقی در ادامه گفت حالا باید منتظر باشیم و ببینیم کاندیداهای ریاست جمهوری، آرایش انتخاباتی، رویکرد شورای نگهبان نسبت به بهره برداری از پروژه های نیمه تمام در دولت سیزدهم اشاره کرد و گفت: «سد قیز قلعه سی که رئیس جمهور برای بهره برداری از آن در چار حادثه شد، بیش از ۱۹ سال معطل مانده بود.»

معاون رئیس جمهور تسهیل در صدور مجوزهای کسب وکار را از دیگر اقدام ها برشمرد و گفت: «رئیس جمهور تاکید داشت کار مردم تسهیل شود و قسط حمایت، هدایت و نظارت انجام شود.» وی فعالیت های بخش مسکن را از دیگر اقدامات در دست اجرای دولت دانست و افزود: «مردمی سازی امور، بسیار مورد تاکید رئیس جمهور بود.»

رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور به توجه ویژه دولت سیزدهم به دانش بنیان ها اشاره کرد و گفت: «تعداد شرکت های دانش بنیان در این دولت به ۱۰ هزار شرکت افزایش یافت و رئیس جمهور بر استفاده از ظرفیت دانش بنیان ها تاکید ویژه داشت.»

هاشم امینی، مدیرعامل شرکت آفبا در همایش ملی بهره برداری ایران گفت: «در گذشته میل به بهره برداری تنها محدود به مسائل درون سازمانی می شد اما اکنون ایجاد سازمانی هوشمند و آگاه به محیط مورد تاکید در بحث بهره برداری است.»

وی کارنامه وزارت نیرو در حکمرانی مناسب بخش آب و برق را درخشان توصیف کرد که بهره برداری در آن مورد تاکید جدی است و در پایان کاهش

کاندیدا، فضای انتخاباتی و... چگونه خواهد بود. ما در ۵۰ روز آینده شاهد تغییرات سیاسی خاصی نخواهیم بود، به همین دلیل انتظارات و بازار هم نسبت به این موضوع خشن بود. به نظر می رسد مذاکرات اولیه ای در حال آغاز است، اما بیشتر جنبه تبادل پیام داشت و شاید بیشتر بحث های منطقه ای درباره امر مطرح بود. باید توجه داشت که سیاست های خارجی فراتر از دولت تعیین می شود و شورای عالی امنیت ملی سهم بیشتری از وزیر امور خارجه دارد.»

دست دلان خالی ماند

آلبرت بغزبان، کارشناس اقتصادی در گفت وگو با «فرهیختگان» در رابطه با وضعیت اقتصادی در دوامه منتهی به انتخابات عنوان کرد: «به نظر من همان ساعات اولیه پس از بروز سانحه برای رئیس جمهور و هیات همراه، نرخ ارز حدود سه هزار تومان افزایش یافت. در نهایت اما این عدد به سرعت به قیمت اصلی بازگشت؛ این موضوع نشان دهنده این است که مدیریت اقتصادی کشور و بانک مرکزی تسلیم این دست از بازسازی ها نشده است. به بیان بهتر این اتفاق ناشی از هیجانات مردم نبود و دلیلی برای نگرانی در بازار وجود ندارد. همچنین با توجه به صحبت های مقام معظم رهبری مبنی بر اینکه خلی در سازوکار کشور ایجاد نخواهد شد و اوضاع تحت کنترل است نشان دهنده این است که آمادگی برای مدیریت هر بحرانی در کشور وجود دارد.»

بغزبان در ادامه در توضیح چگونگی پیش روی بازارها در روزها و ماه های آتی این ادامه داد: «از نظر من دلیلی وجود ندارد که بتوان انتظارات تورمی تغییر جهت دهد. مشکلاتی از قبیل کسری بودجه دولت همچنان برقرار است و بحث هایی مانند ارز و تحریم ها هم رویه پیشین را در پیش خواهد گرفت. این موضوع تا زمان برگزاری انتخابات و انتشار لیست کاندیداها ادامه خواهد داشت. همه چیز وابسته به رویکرد اقتصادی نامزدها و در نهایت دولت آینده است. در این میان قابل توجه است که سیاست های دولت آینده چگونه خواهد بود. از سوی دیگر نیز به نظر می رسد یک نماینده از کابینه دولت شهید رئیسی کاندیدای ریاست جمهوری شود. احتمالاً انتخابات پیش رو چالشی تر از دور گذشته در سال ۱۴۰۰ باشد. به نظر می رسد با در نظر داشتن حادثه ای که برای رئیس جمهور رخ داد، از تنش زایی با دولت در زمان انتخابات خودداری شود. اگر اتفاق جدید و تنش زایی تا ۵۰ روز آینده در داخل کشور رخ نهد، دلیلی برای بروز اتفاق خاصی وجود نخواهد داشت. در صورت بروز اتفاقی از طرف آن سوی مرزها، مانند رد و بدل شدن پیام هایی از آمریکا و اسرائیل، ممکن است وضع موجود دستخوش تغییر شود. تجربه نشان می دهد این اتفاقات اثری بر ایران نخواهد گذاشت.»

- مدیرمسئول:
- محمد امین ایمانچانی
 - قائم مقام مدیرمسئول:
 - مسعود فروغی
 - سردبیر:
 - محمد زعیم زاده
 - تلفن و فکس:
 - ۰۲۱) ۶۲۹۹۹۴۹۵
 - کدپستی:
 - ۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
 - چاپ:
 - چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
 - نشانی:
 - خیابان حافظ، پایین تر از جمهوری
 - رویه روی ساختمان بورس
 - ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم